

Rutgers

Kenniscentrum
seksualiteit

Victim blaming en praten met jongens over victim blaming, gender en seksualiteit

Yuri Ohlrichs & Willy van Berlo

Wat is victim blaming?

75% van de slachtoffers van seksueel geweld die ermee naar buiten komen krijgt ermee te maken

Onderzoek van Iva Bicanic: Uitspraken

De plegers

De moeders

De familie

De waaromvragers

De professionals

De ruimdenkers

De scherpschutters

De betweters

De ongelovigen

De afzwakkers

Wat is er mis met victim blaming?

Het heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer

Het legt de verantwoordelijkheid bij de verkeerde, de pleger komt ermee weg

Het houdt een cultuur in stand waarin seksueel geweld niet serieus wordt genomen

Waarom victim blaming?

- Just world theory: iedereen krijgt wat hij verdient (dus je zult het er wel naar gemaakt hebben).
- Behoeftte aan veiligheid en controle: ik zou nooit zo stom zijn om .....
- Stereotiepe opvattingen over gender en seksualiteit:
  - Seksisme
  - Dubbele seksuele moraal.

Waarom victim blaming?

- Verkrachtingsmythes: opvattingen over seksueel geweld die niet kloppen, maar ertoe leiden dat seksuele agressie wordt ontkend of gelegitimeerd.
  - Ze vroeg er zelf om/boys will be boys
  - Slachtoffers liegen erover
  - Verkrachting overkomt alleen slechte vrouwen
  - Slachtoffers zijn verantwoordelijk
  - Het was geen echte verkrachting

Cijfers

Een vrouw die zich niet heeft verzet is niet echt verkracht

- 19% van de mannen en 9% van de vrouwen

Als een vrouw sexy kleding aan heeft, is het haar eigen schuld is als ze wordt verkracht

- 15% van de mannen en 7% van de vrouwen

Als een vrouw 's avonds alleen over straat loopt vraagt ze erom dat ze aangerand of verkracht wordt

- 11% van de mannen en 4% van de vrouwen

Als een vrouw een naaktfoto van zichzelf stuurt aan iemand met wie ze een relatie heeft en die foto wordt vervolgens verspreid, is het haar eigen schuld

- 21% van de mannen en 16% van de vrouwen

Rutgers atria

GENERATIE Ja... EN?

Generatie Ja... en?

GeneratieJaEn.nl

Ja... EN?

HET IS NOOIT JOUW SCHULD!

Breakout!

- Kom je het weleens tegen?
- Wat kun je doen om het te voorkomen (5 minuten)

Per breakout iemand aanwijzen om te verzamelen en op de chat te zetten

Waarom victim blaming; samengevat

- Stereotiepe opvattingen over gender & seksualiteit:
- Benevolent sexism
- Dubbele seksuele moraal
- Mannen hebben wensen, vrouwen de verantwoordelijkheid voor grenzen
- Verkrachtingsmythes: onjuiste opvattingen over seksueel geweld die seksuele agressie ontkennen of legitimeren:
  - Ze vroeg er zelf om/boys will be boys
  - Slachtoffers liegen erover
  - Verkrachting overkomt alleen slechte vrouwen
  - Slachtoffers zijn verantwoordelijk
  - Het was geen echte verkrachting

Praten met jongens over Victim Blaming

Aandachtspunten

1. Maak jongens bewust van gender
2. Sociale normen over de stereotiepe mannenrol
3. De last van de dubbele moraal
4. Seksualisering in de media
5. Respect
6. Gezag, macht en machtsmisbruik
7. Over grenzen gaan

Praten met jongens over Victim Blaming

Hoe start je het gesprek?

- Laat jongens zich inleven in de situatie van het slachtoffer. Bijvoorbeeld met de volgende vragen:
  - *Ben je zelf wel eens teleurgesteld in iemand die je vertrouwdde? Hoe voelde jij je toen?*
  - *Iedereen doet wel eens iets doms gedaan waarvan je achteraf spijt had. Kun je een eigen voorbeeld noemen? Van wie kreeg je toen steun?*
  - *Is het haar eigen schuld als er een naaktfoto van jouw zus is gepost en verspreid?*
  - *Stel, iemand post zonder jouw toestemming een gênante foto van jou. Wat doe jij?*

Praten met jongens over Victim Blaming

Aandachtspunten

1. Maak jongens bewust van gender

- Gender is niet iets wat je bent, maar iets wat je doet.
- Mannelijkheid en vrouwelijkheid is aangeleerd.
- Culturen komen overeen en verschillen in opvattingen over/invullingen van gender

2. Sociale normen over de stereotype mannenrol

- Groepsdruk om zich aan deze rol te conformeren
- Alle jongens ervaren deze druk op een eigen manier
- Hoe gaat dit in meisjesgroepen? Of als jij als jongen omgaat met een groep meisjes?
- Wat is het effect van deze druk?
- Hoe ga je met deze druk om; hoe blijf jij jezelf in een groep?

Praten met jongens over Victim Blaming

Aandachtspunten

Mannen

1. Kunnen hun gevoelens niet uiten
2. Kunnen en willen altijd seks hebben
3. Moeten het initiatief tot seks nemen
4. Beschouwen seks als een wedstrijd
5. Beschouwen alleen neuken 'echte seks'
6. Vinden seks pas goed als het leidt tot orgasme
7. Zijn ongezond als ze een tijdje geen seks hebben
8. Kunnen geen seks hebben zonder erectie
9. Condoom op zak? Goed bezig!
10. Homo's willen elke man verleiden tot seks

3. De last van de dubbele moraal

Vrouwen

1. Kunnen geen seks hebben zonder liefde of romantiek
2. Hebben veel minder zin in seks dan mannen
3. Mogen geen initiatief nemen tot seks
4. Mogen geen seks weigeren als hun partner zin heeft
5. Masturberen doen ze niet
6. Als ze zoenen, stemmen ze ook in met andere seks
7. Als ze veel praten over seks hebben ze veel ervaring
8. Gezonde vrouwen komen klaar tijdens het neuken
9. Condoom op zak? Uit op seks!
10. Lesbisch? Na seks met een (èchte) man ben je hetero

Praten met jongens over Victim Blaming

Aandachtspunten

4. Seksualisering in de media

- Stereotypes kennen geen nuances

5. Respect

- Wat is dit?
- Hoe uit je het?

6. Gezag, macht en machtsmisbruik

- Iedereen heeft wel eens gezag of macht. Hoe komt dat? Bedenk voorbeelden
- Positief (gezag) en negatief (macht)
- *“Een meisje dat mij dwingt tot seks? Lijkt me heerlijk!”* – Hoezo: tegenstrijdig?

Praten met jongens over Victim Blaming

Aandachtspunten

7. Over grenzen gaan

- Het gebeurt vaak onverwacht.
- Soms merk je het niet als jij de grens van een ander overgaat
- Gender en seksueel grensoverschrijdend gedrag
- Hoe reageer je als je ziet dat iemand over de grenzen van een ander gaat?
- Wat doe je als jongen als iemand bij jou over je grenzen gaat? En wat doe je als je merkt dat je zelf te ver bent gegaan?
- Waar kunnen jongens terecht voor meer informatie, advies of hulp?

Bespreek stereotype opvattingen en misverstanden

Basisprincipe

Stereotype opvattingen en misvattingen dragen bij aan een negatieve houding.

Hoe

Daag deze uit en corrigeer deze om positief gedrag te stimuleren.

Laat jongens bijvoorbeeld:

- nadenken over bepaalde (risico-)situaties.
- de mening van anderen horen (in de groep of uit media)
- ander gedrag uitproberen in een rollenspel
- een ander (de tegenrol) spelen in een rollenspel.

Praten met jongens over gender en seksualiteit

Zo begin je

“We weten alles al!”

- Stel lastige vragen
- Zeg dat niemand alles weet

“Wat heb ik hier aan?”

- Je wordt een seksexpert
- Je leert jezelf beter kennen
- Je ontdekt het verschil tussen feiten en meningen
- Je gaat anders denken over mannelijkheid
- Je leert (nog) beter communiceren over seks en relaties en dus ook plezierig flirten
- Je wordt mediawijs
- Je wordt volwassen

Praten met jongens over gender en seksualiteit

Starters

- Leg het voordeel uit
- Leg uit waarom het een lastig gespreksonderwerp is
- Seks is geen wedstrijd
- Niets is gek
- Maak samen gespreksafspraken

Prikkels

- Een vragendoos voor anonieme vragen
- Laat jongens vragen beantwoorden van andere jongens. Zie bijv. [Sense.info](#) of tijdschriften
- Deel een ervaring uit je eigen puberteit.
- Gebruik humor als dat jouw stijl is.
- Corrigeer jongens als ze niet respectvol op anderen reageren.

Handleiding *Praten met jongens over seks!*

Vanaf augustus op [Seksuelevorming.nl](https://www.seksuelevorming.nl)

Wat leer je?

Met een groep jongens te praten over plezierige relaties en seks waarbij je hen leert:

- kritisch te kijken naar huidige gendernormen
- dat deze beperkend kunnen zijn voor hun seksuele en relationele ontwikkeling
- om te gaan met stereotype verwachtingen in hun omgeving over “mannelijk en vrouwelijk” gedrag
- en hen ruimte biedt voor een nieuwe, meer positieve en inclusieve invulling daarvan.

Handleiding *Praten met jongens over seks!*

Inhoud

- I. Feiten en cijfers over jongens en hun seksuele ontwikkeling.
- II. Praktische tips om te praten over relaties en seks met jongens (individueel en in een groep)
- III. De 8 belangrijkste thema's van seksuele relationele vorming:
  1. Puberteit
  2. Meisjes
  3. Vrienden
  4. Seks & liefde
  5. Seksuele en genderdiversiteit
  6. Grenzen aan seks
  7. Seks via sociale media
  8. Veilige seks

Per thema lees je:

- Waarom je dit bespreekt met jongens
- Welke onderwerpen je bespreekt en in welke volgorde
- De informatie die voor jongens het belangrijkste is.
- Specifieke tips voor gespreksvoering en het omgaan met lastige situaties.
- Een lijst met de door jongens meest gestelde vragen hierover.

Vanaf augustus [Seksuelevorming.nl](https://www.seksuelevorming.nl)

**Wat heb jij geleerd van deze workshop?
Beschrijf het in maximaal 3 woorden op de chat!**

